

Standpunt ACOD Onderwijs ten aanzien van Het Rapport Monard

ACOD Onderwijs verwijst voor zijn ruimere visie op het onderwijs naar haar congrestekst van 9 mei 2008 met als titel 'Voor een openbaar, democratisch en emancipatorisch onderwijs'.

ACOD Onderwijs zal de belangrijkste bedenkingen per hoofdstuk weergeven, zonder in details te vervallen. Dit heeft tot gevolg dat we met dit document niet de ambitie hebben om ieder aspect van het rapport op zijn merites te bespreken, daartoe menen wij dat de geïnteresseerden onze eerder vermelde visietekst ter hand kunnen nemen.

ACOD Onderwijs stelt dat het de verdienste is van de commissie Monard dat het debat inzake hervorming SO wordt gevoerd. Wij zijn ervan overtuigd dat het slechts door de confrontatie van ideeën is dat we in staat zullen zijn een beter (secundair) onderwijs te maken. ACOD Onderwijs zal de ontwikkelingen met betrekking tot de hervorming SO kritisch opvolgen.

Hoofdstuk 1: Situering van dit rapport (p.8 - p. 12)

ACOD Onderwijs onderschrijft de noodzaak van een niveaudecreet voor het secundair onderwijs, zoals in de andere onderwijsniveaus.

ACOD Onderwijs betreurt de werkwijze van de commissie. Zowel in de kerngroep als reflectiegroep ontbreekt het onderwijzend personeel, de leerkracht die eventuele veranderingen zal moeten omzetten in de praktijk.

ACOD Onderwijs betreurt dat de commissie, in de opdracht, de beperking heeft aanvaard om ideeën te ontwikkelen binnen de beperking van de bestaande beschikbare middelen (p. 8). ACOD Onderwijs is ervan overtuigd dat iedere hervorming geld kost en dat een verbetering van het secundair onderwijs gepaard moet gaan met een bijkomende investering. ACOD Onderwijs wenst dat de overheid minimaal 7% van het BRP investeert in onderwijs, waardoor het onderwijsbudget meteen welvaartsvast zou zijn.

ACOD Onderwijs vindt het onverstandig dat de commissie meent zich te moeten begeven op het terrein van de arbeidsverhoudingen tussen het personeel en de werkgevers (p. 10). Op deze manier leggen zij sowieso een hypotheek op het rapport.

Hoofdstuk 2: Krijtlijnen voor de vernieuwing (p.13 - p.29)

ACOD Onderwijs is het eens met de in het rapport geformuleerde doelstellingen van het Vlaams secundair onderwijs (p. 13), maar wenst zelf nogmaals de nadruk te leggen dat er een onevenwicht zou kunnen ontstaan tussen 'het zinvolle' en 'het nuttige' als teveel externen impact zouden krijgen op de inhoud van het curriculum dat wordt aangeboden. De invoering van de kwalificatiestructuur versterkt onze vrees ten aanzien van inmenging van het bedrijfsleven. De beroepscompetentieprofielen moeten steeds opgesteld worden door de beroepssectoren waar ook de betrokken vakbonden vertegenwoordigd zijn.

ACOD Onderwijs gaat akkoord met de algemene doelen voor de vernieuwing zoals aangehaald door de commissie (p. 14 - 2.1.2). De punten aangehaald in deel 2.1.3. worden verder in het rapport uitgewerkt en zullen we aldaar van commentaar voorzien.

De analyse met betrekking tot de sterke en zwakke punten van het secundair onderwijs kunnen wij in ruime mate bijtreden (p. 16 - 19). Het spreekt voor zich dat wij het streven ondersteunen om de 'goede punten' te behouden en de 'verbeterpunten' aan te pakken. Wel menen wij dat het voor een 'aantal verbeterpunten' het van een grenzeloze naïviteit zou getuigen aan te nemen dat het (secundair) onderwijs deze kan wegwerken en/of oplossen.

Volgens de commissie Monard is de ruime personeelsomkadering in het SO een sterk punt, hierbij stelt ACOD Onderwijs dat toch nog heel veel taken gebaseerd zijn op vrijwilligheid van het personeel.

ACOD Onderwijs vindt dat men bij de hervorming van het SO rekening moet houden met het 'kostenplaatje voor de ouders' dat verbonden is aan sommige studierichtingen, omdat wij menen dat dit een bepalende factor kan zijn bij de studiekeuze.

ACOD Onderwijs meent dat de verschillende waardering die de samenleving heeft voor ASO TSO, KSO en BSO-richtingen, een maatschappelijk probleem is dat niet enkel kan opgelost worden door het onderwijs.

In het onderdeel 2.2 'De leerling centraal', wordt een eerste aanzet gegeven om tot het systeem met belangstellingsgebieden te komen. Wij wensen hier op te merken dat het emancipatorische karakter van het onderwijs te weinig aan bod komt in dit deel. ACOD Onderwijs vindt dat het rapport op dit punt te weinig ambitieus is. Men spreekt over het detecteren van talenten en ze vervolgens te ontwikkelen. Dit zal de sociale ongelijkheid niet kleiner maken. Het onderwijs moet de sociaal zwakkere emanciperen in plaats van de sociale ongelijkheid in stand te houden.

Het verhogen van de keuzebekwaamheid (p. 20) is ook voor ACOD Onderwijs een essentieel element in de hervorming van het secundair onderwijs. Een hervorming die geen garanties biedt met betrekking tot dit element, heeft geen enkele zin. ACOD Onderwijs is voorstander om de verplichting om te kiezen zo lang mogelijk uit te stellen, namelijk tot 16 jaar.

Met betrekking tot de rechten van leerlingen (p. 23) pleit de commissie om het mogelijk te maken dat leerlingen feedback geven over het lesgeven. Voor ACOD Onderwijs is dit enkel mogelijk indien de leraar hier zelf initiatief toe neemt, en dat de resultaten enkel aan de leerkracht bekend worden gemaakt en door hem gebruikt kunnen worden. Het is voor ACOD Onderwijs onaanvaardbaar dat leerlingen enige rol zouden spelen in de (decreta) evaluatie van leraars. De evaluatie moet gebeuren door de eerste evaluator, zonder inbreng van de leerlingen.

ACOD Onderwijs vraagt dat er meer begeleiding komt door de bevoegde instanties wat betreft het duiden van de leerstof (voor sommige vakken).

ACOD Onderwijs vraagt ook dat de leraar een duidelijk mandaat krijgt wat betreft de beschikbaarheid/aanwendbaarheid van verschillende didactische werkvormen voor een vak.

Over de brede basisvorming heeft ACOD Onderwijs een duidelijke visie ontwikkeld (zie congresbrochure p.28 - 29 en p. 37 - 38). Wij houden vast aan de idee dat de brede vorming verworven wordt in de schoolse context en in de specifiek daarvoor bedoelde vakken. De verschuiving die gesuggereerd wordt in het rapport om de brede vorming te integreren in de specifieke vakken en werkplekleren, vinden wij in tegenspraak met het initiële uitgangspunt van het rapport dat het belang van brede vorming benadrukte.

Wat de versterking van het talenonderwijs betreft vindt ACOD Onderwijs dat de initiatieven met betrekking tot het wegwerken van een taalachterstand veel vroeger in de onderwijsloopbaan van een kind zouden moeten plaatsvinden. (vanaf het basisonderwijs)

Wij ondersteunen het pleidooi van de commissie om de algemene vorming (p. 26) te verbreden naar de terreinen 'techniek, maatschappij en kunst&cultuur'. De enge invulling die vandaag aan de algemene vorming gegeven wordt, moet doorbroken worden.

Voor ACOD Onderwijs bestaat een brede gemeenschappelijke vorming uit de volgende componenten: taal(met inbegrip van cultuur), wiskunde-wetenschappen (met inbegrip van onderzoek), technisch-technologische (met inbegrip van praktijk), muzische (met inbegrip van muziek en beeld), fysiek-motorische (met inbegrip van spel en sport).

Wij wensen op te merken dat door de invoering van 'praktijk' voor alle leerlingen, men tegemoet komt aan de herwaardering van handenarbeid.

In deel 4 van dit hoofdstuk breekt de commissie een lans voor het AVC-leren (p. 27). ACOD Onderwijs stelt zich vragen bij de weg die de commissie hier inslaat. Een belangrijke peiler van het Vlaams onderwijsbestel is de pedagogische vrijheid van de scholen. Het is net op dit terrein dat de commissie zeer gedetailleerde aanbevelingen doet. Wij schatten de kans op slagen om hierover tot afspraken te komen zeer klein in. Los hiervan, storen wij ons aan de gebruikte terminologie, 'competentiegericht leren - de leraar als coach - ...'. In dit deel doemen de oude demonen van de commissie 'Accent op Talent' opnieuw op. De leraar moet een prominente en sturende figuur zijn en blijven in het didactisch proces en zich niet laten degraderen tot een coach aan de zijlijn.

De leraar moet een duidelijk mandaat krijgen in zijn pedagogisch handelen zowel naar inhoud toe als naar werkvormen toe en dit zonder de autonomie van de leraar in te perken. Dit heeft te maken met de handboeken, de pedagogische aanpak, het voorzien van de materiële middelen, ... De leraar mag niet, zoals vandaag soms het geval is, overgeleverd worden aan de willekeur van de pedagogisch adviseur en inspecteur die tegenstrijdige signalen geven.

Hoofdstuk 3: Een transparante en flexibele architectuur (p.30 - p.53)

ACOD Onderwijs is van mening dat de voorliggende architectuur onvoldoende garanties inhoudt om werkelijk een wijziging in het secundair onderwijslandschap te bewerkstelligen. De indruk wordt gewekt dat er een grote mate van keuzevrijheid van de scholen blijft bestaan. Indien de hervorming niet resulteert in het doorbreken van de huidige structuren (zuivere ASO-scholen, een eerste graad die louter afgestemd is op de eigen bovenbouw, ...), zal ze een maat voor niets zijn. Er zal geen latere studiekeuze gebeuren en de sociale segregatie zal niet worden verminderd. ACOD Onderwijs meent dat een louter cosmetische opsmukoperatie van het secundair onderwijs totaal overbodig is.

Als daarentegen het systeem met belangstellingsgebieden in plaats van onderwijsvormen ertoe zou kunnen leiden dat het watervalstelsel kan teruggedrongen worden, zijn wij de eerste om deze wijziging te ondersteunen. Jammer genoeg overtuigt het rapport Monard ACOD Onderwijs niet.

De keuze voor een A - stroom en een D - stroom vanaf de tweede graad (en een DA-stroom) gaat in tegen het standpunt van ACOD Onderwijs om tot 16 jaar een gemeenschappelijk curriculum te blijven aanbieden. Wij pleiten voor een comprehensief onderwijssysteem, dat de beroepsgerichte vorming laat starten na 16 jaar. Tot 16 jaar moet er een minimumpakket aan gemeenschappelijke basisvorming blijven bestaan dit wordt gecombineerd met een uitbreiding op basis van interesses en mogelijkheden van de jongere.

Indien het nodig is, kan men in bepaalde studierichtingen gebruik maken van een derde jaar van de derde graad om de beroepsgerichte opleiding volledig af te werken. Op deze manier ondervangen we de kritiek waar men stelt dat twee jaar te kort zou zijn om een goede praktijkvrouw/man te vormen.

Het behoud van de gradenstructuur lijkt logisch indien men de eerste graad als oriënterend wenst te beschouwen. In die context is het behoud van de drie graden te verantwoorden. Voor ACOD Onderwijs is deze discussie ondergeschikt aan de inhoudelijke keuzes die voor ieder van de graden gemaakt wordt. Is de tweede graad nog voldoende gemeenschappelijk of gaat er al een verregaande opdeling ontstaan? ACOD Onderwijs kan zich niet van de indruk ontdoen dat de herwerkte structuur erop gericht is om de huidige TSO-richtingen meer te doen aanleunen bij de ASO-richtingen. Beide zouden ook vandaag gericht moeten zijn op doorstroming (= D - stroom), door TSO en ASO te hergroeperen hoopt men waarschijnlijk om de technische richtingen te opwaarderen en zo toegankelijk te maken voor de 'sterkere leerlingen'. De BSO-richtingen worden aan hun lot overgelaten door ze in de A -stroom te plaatsen.

In het verdere verloop van dit hoofdstuk wordt per graad dieper ingegaan op de uitgezette structuur. Met betrekking tot de eerste graad blijkt dat de ambitie van de commissie eerder beperkt is: 'Breed en oriënterend maar niet in iedere school identiek'. Zowel in de titel als de bijhorende tekst geeft de commissie aan dat we geen verregaande verwachtingen moeten koesteren. De commissie schrijft 'de verschillen moeten kleiner worden', maar verwierpt de idee van autonome middenscholen. Een van de redenen dat de studiekeuze momenteel eerder op de leeftijd van 12 jaar gebeurt dan later, is net dat de eerste graden zo sterk verbonden zijn met de bijhorende 2de en 3de graad van de school. Als men via deze hervorming hieraan niets doet, zullen vele maatregelen een doekje voor het bloeden zijn.

ACOD Onderwijs ondersteunt de vraag om een geleidelijkere overgang van basis naar secundair (p. 38) en denkt dat beide (3de graad basis en 1ste graad secundair) een inspanning kunnen leveren om hieraan tegemoet te komen. Wij zijn ervan overtuigd dat momenteel al heel wat initiatieven gebeuren om hieraan te werken. Hierbij is nood aan een structureel kader en ondersteuning zodat deze initiatieven niet op vrijwilligheid dienen te steunen.

Over de verdere concretisering van de eerste graad wensen wij nu niet uitgebreid in te gaan, omdat deze discussie slechts zin heeft als over de algemene structuur een keuze gemaakt is.

Wij willen er wel op wijzen dat er zowel voor leerlingen (welbevinden) als voor personeel (werkdruk) gevolgen zijn waar men rekening moet mee houden bij de keuze van de wijze waarop men de belangstellingsgebieden zal aanbieden.

Algemeen kunnen we wel stellen dat de commissie op geen enkele manier (bewust) aangeeft, wat het effect is op de arbeidsomstandigheden van het personeel. Onze positie zal in belangrijke mate door deze invulling bepaald worden.

ACOD Onderwijs verwerpt het behoud van een schakelprogramma, als dit een verderzetting van de huidige praktijk met betrekking tot de B-stroom is. Zoals wij het voorstel op dit moment kunnen inschatten heeft het er alle schijn van dat er geen wezenlijk verschil is tussen de huidige B-stroom en het schakelprogramma. Ook vandaag zou de B-stroom de ambitie moeten hebben om een schakel te vormen naar de A-stroom. Iedereen weet dat deze intentie niet kan waargemaakt worden.

ACOD onderwijs is er zich van bewust dat het niet-inrichten van een een 1B jaar, enkel kan slagen indien er meer middelen worden voorzien, zodanig dat het personeel de mogelijkheid heeft om binnen kleinere klasgroepen aan tempo- en klasdifferentiatie te doen. (beginnende vanaf het lager onderwijs)

Het opheffen van een B stroom houdt ook in dat men moet blijven investeren in een sterk buitengewoon onderwijs.

Ons inziens strookt de opsplitsing in de tweede graad niet met de doelstelling om de sociale segregatie tegen te gaan, integendeel ze zal opnieuw als selectiemechanisme functioneren. Over dertig jaar zal er eventueel een commissie op de vernieuwende idee komen om de A en D - stroom te vervangen door onderwijsvormen (bv. ASO - TSO - BSO en KSO).

Hoofdstuk 4: Kansen voor leraren (p.54 - p.66)

ACOD Onderwijs merkt dat de ideeën die ten tijde van 'Accent op Talent' nog steeds in de geesten van sommigen blijven rondwaren. Wij waarschuwen de beleidsmakers dat pogingen om het personeelsstatuut wezenlijk te wijzigen via deze hervorming ons zal verplichten om een negatieve houding aan te nemen ten aanzien van het geheel van de hervorming!

Deels heeft de commissie dit begrepen daar waar zij pleit voor het behoud van het goede imago, het behoud van de werkzekerheid, ...

ACOD Onderwijs is ervan overtuigd dat de commissie in dit deel er niet in slaagt de vinger op de wonde te leggen. Het gebrek aan onderwijzend personeel of vertegenwoordigers van deze personeelsleden in de commissie zal daar niet vreemd aan zijn.

De personeelsleden ervaren 'het goede imago' niet zoals het voorgesteld wordt door de commissie (p. 54). In allerhande enquêtes wordt het onderwijs en het onderwijspersoneel positief geëvalueerd, maar in de dagelijkse praktijk ervaart het onderwijspersoneel niet altijd evenveel respect. Het onderwijspersoneel heeft de stellige indruk dat de maatschappelijke appreciatie voor hun beroep afneemt. De leerling toont op het ogenblik van de deelname aan het onderwijsproces soms een gebrek aan respect. Nadien zal diezelfde leerling in enquêtes vaak wél aangeven dat hij tevreden was over het aangeboden onderwijs.

ACOD Onderwijs vindt het essentieel dat personeelsleden met de passie voor het lesgeven kunnen verbonden blijven aan de school (p. 56). Wij pleiten voor een grotere erkenning van de vakwerkgroep in de scholen. De vakwerkgroep moet een belangrijke rol spelen in de opvang van nieuwe leerkrachten en de verantwoordelijke in de vakwerkgroep moet hiervoor afdoende ondersteuningseenheden krijgen. Dit zou kunnen zorgen voor een verschuiving van de middelen van het 'middenkader' naar de personeelsleden die deeltijds beleidstaken opnemen. Een veel gehoorde klacht is dat 'het middenkader' eerder voor bijkomend werk zorgt dan dat het een werkdrukverlagend effect heeft. We willen ons wel hoeden voor een louter administratieve invulling van de vakwerkgroepen (4 verslagen per jaar en de inspectie is tevreden).

ACOD Onderwijs waarschuwt om te veel energie, aandacht en geld te stoppen in het aantrekken van zij-instromers (p. 56). Het zullen niet de zij-instromers (voor wie onderwijs defacto een tweede keus is) zijn die het secundair onderwijs zullen redden. De idee om een zelfs in een maar gedeeltelijke enveloppefinanciering te voorzien voor deze groep personeelsleden verwerpen wij met klem.

ACOD Onderwijs wenst in debat te treden met de overheid omtrent de in- en uitgroei banen.

De commissie Monard gaat ervan uit dat de ontwikkelingen van de laatste decennia als verworven mogen beschouwd worden (p. 57). De taak van de leraar is de laatste tientallen jaren aanzienlijk verzwaaard. In plaats van de leraar te ontlasten van bepaalde taken (toezichten, vervangingen, ...) stelt de commissie het voor alsof deze taakverzwaring een meerwaarde oplevert of zelfs een verrijking is.

ACOD Onderwijs stelt vast (ondanks CAO 8) dat de pedagogische opdracht van een leraar al voor meer dan een voltijdse dagtaak zorgt. Bijkomende taken moeten door extra personeel uitgeoefend worden. Wij hebben dan ook geen boodschap aan de pedagogische vernieuwing, verticale en horizontale functiedifferentiatie. Integendeel wij zien hierin de zoveelste taakverzwaring. De leraar moet het recht hebben om zijn pedagogisch comfort te verzekeren door op bepaalde momenten en tegenover bepaalde taken 'neen' te zeggen.

ACOD Onderwijs ondersteunt de vraag naar meer professionele ontwikkeling (p. 59). Wel twee bedenkingen: ten eerste verzetten wij ons tegen een zoveelste expertisecentrum, ten tweede worden er ernstige vragen gesteld bij de kwaliteit van de huidige nascholingen (onvoldoende vakgericht, onvoldoende persoonlijkheidsvormend).

ACOD Onderwijs wijst erop dat de personeelsleden het recht zouden moeten hebben om een nascholingstraject te kunnen afleggen waar zij zelf de nood van aanvoelen. Dit moet voor een deel individueel door de leraar ingevuld kunnen worden, los van de schoolcontext.

De introductie van de beter betaalde 'senior leraar' stuit op een absoluut njet van ACOD Onderwijs (p.60). De commissie gaat uit van de verkeerde veronderstelling dat iedere (uitstekende) leerkracht streeft naar promotie, dit is absoluut fout. Zeer veel gemotiveerde collega's geven met hart en ziel les; de indruk wekken dat deze groep personeelsleden de kneusjes zijn in tegenstelling tot de collega's die 'carrière' maken, getuigt van een minachting voor de leraar in de klas. Door enkele leraars beter te verlonen, zal de motivatie van de 'ongelukkige' sterk afnemen. Dit zal eindigen in een lose-lose situatie. De beter verloonde collega geraakt geïsoleerd en de niet-beter verloonde collega's gedemotiveerd.

Alsof het voorgaande al niet erg genoeg is, gaat de commissie in het derde deel van dit hoofdstuk in de aanval tegenover het systeem van bekwaamheidsbewijzen, de inzetbaarheid van het personeel, ...

ACOD Onderwijs zal geen hervorming aanvaarden die een vermindering van de rechten van het personeel in zich draagt. Wij pleiten voor het behoud van het systeem van de bekwaamheidsbewijzen, alsook voor de 'waarde' van de vaste benoeming. Het behoud van de structuur van de bekwaamheidsbewijzen, heeft tot gevolg dat ook de vakkenstructuur moet behouden blijven. Daar zijn meerdere redenen voor. Ten eerste vreest ACOD Onderwijs het mogelijke pedagogische kwaliteitsverlies dat zal optreden bij het clusteren van vakken. Ten tweede omdat de lerarenopleiding nog steeds opleidingen verstrekt voor een bepaald vak. Ten derde omdat quasi alle decretale rechten voor het ambt van leraar SO verbonden zijn aan de vakkenstructuur.

In een kort deel over de sociale dialoog op schoolniveau pleit de commissie voor een versterking van deze dialoog (p. 64). In tegenstelling tot veel andere punten in het rapport meent de commissie dat daarvoor de huidige regelgeving volstaat. ACOD Onderwijs wil dat de georganiseerde werknemersinspraak daadwerkelijk versterkt wordt door meer controle van de overheid op deze inspraak.

Hoofdstuk 5: Bijkomende voorwaarden voor een kwaliteitsvolle vernieuwing (p.67 - p.82)

In het deel over 'de sterke school' laat de commissie duidelijk blijken welke richting men wil uitgaan. Er worden heel wat concrete en punctuele maatregelen voorgesteld. Zo pleit de commissie voor de invoering van het mandaat voor directeurs. ACOD Onderwijs is tegenstander van deze zienswijze, het is een inbreuk op de waarde van de vaste benoeming voor deze personeelsleden.

De commissie verwacht voor het directeursambt opnieuw het heil van buiten het onderwijs (p. 68). Ze stelt de vraag of mensen van buiten het onderwijs een directiefunctie moeten kunnen waarnemen. Schijnbaar weten ze niet dat dit vandaag al mogelijk is! ACOD Onderwijs blijft van mening dat een minimum aan praktijkervaring in het onderwijs gewenst is voor het waarnemen van een

directieambt. Er zijn ons geen succesverhalen bekend van directeurs die uit de privé komen om een school te leiden, integendeel.

In verband met de professionalisering van het schoolbestuur, wensen wij te waarschuwen voor een eventueel afkomen van (werkings)middelen voor de scholen om deze structuren te ondersteunen. Wij zijn het wel eens met de commissie dat schoolbesturen best een degelijke kennis hebben van de onderwijskundige context waarin ze actief zijn.

ACOD Onderwijs vindt dat er omzichtig moet omgesprongen worden met de creatie van een middenkader (p. 69). Zo'n middenkader is enkel verantwoord als het ten dienste staat van de leerkrachten, het moet beleidsondersteunend zijn en mag onder geen beding voor een taakverzwaring zorgen. Het middenkader moet gefinancierd worden vanuit een specifiek kader en mag niet ten koste gaan van lesuren!

Met het pleidooi voor outsourcing van niet-kernactiviteiten laat de commissie haar ware gelaat zien. De praktijkervaring met outsourcing van bijvoorbeeld het poetsen van de gebouwen is niet van dien aard om enthousiast te zijn. ACOD Onderwijs pleit voor een tegengestelde beweging en wenst dat de inrichtende machten opnieuw meer hun verantwoordelijkheid opnemen en bepaalde activiteiten in eigen beheer uitoefenen (bv. onderhoud van de gebouwen, maaltijdbedeling, ...).

In tegenstelling tot wanneer het over aspecten van het personeelsstatuut gaat, is de commissie zeer terughoudend als het gaat om de organisatie van het onderwijsaanbod (p. 70). Er wordt niet gepleit voor een radicale herschikking van het scholenlandschap, er wordt enkel een wenselijke evolutie aangegeven. ACOD Onderwijs meent dat de samenstelling van de commissie deze houding verklaart. De koepels zijn ruim vertegenwoordigd en willen niet dat aan de vrijheid van onderwijs geraakt wordt. Het is net door de zachte aanpak met betrekking tot de structuur en onderwijsaanbod dat de indruk wordt gewekt dat de het totale voorstel een maat voor niets zou kunnen zijn. ACOD Onderwijs is voorstander van autonome middenscholen.

Eenzijds pleit de commissie voor de ontkleuring van de toegekende middelen, maar tegelijkertijd voor een beperking van de overheveling van de middelen van de eerste graad naar de tweede en derde graad (p. 72). Eerst wordt de lokale autonomie bejubeld om vervolgens aan te geven dat ze ingeperkt moet worden. Dit is enigszins inconsequent. ACOD Onderwijs meent dat de lesuren die bedoeld moeten zijn voor de contacturen duidelijk gescheiden moeten worden van de andere omkaderingseenheden. De huidige situatie waarbij heel wat mengvormen bestaan (bv. BPT-uren), mag niet meer mogelijk zijn. Gezien de commissie Monard vaststelt dat de vrije schoolkeuze niet in gedrang mag komen, en dit als gevolg heeft dat er steeds scholen zullen zijn met een kleiner aantal leerlingen. De degressieve omkadering vervangen door een lineaire omkadering staat hier haaks op en is voor ACOD Onderwijs onbespreekbaar.

Voor ACOD Onderwijs dient een school, weliswaar met een zeker draagvlak qua omvang, een pedagogische gemeenschap te zijn waarin alle partners, naar hun mogelijkheden, maximaal kunnen participeren. Hierdoor staat er een grens op de

omvang van het aantal actoren en de complexiteit van de organisatie. Een beperkte schoolgrootte voorkomt een kloof tussen schoolleiding en basis. In verband met de enveloppe voor het betalen van mandaatstoelagen (p. 72) verwijzen wij naar ons standpunt terzake in hoofdstuk 4, kort samengevat: onbespreekbaar.

ACOD Onderwijs stelt zich niet bij voorbaat negatief op ten aanzien van de scholengemeenschappen. Indien echter de overheid meent dat op dit niveau bepaalde taken moeten worden uitgeoefend, moet zij ook de nodige middelen voorzien. (bv. veiligheidsbeleid, ...) Het kan niet zijn dat de scholengemeenschap georganiseerd wordt met middelen die voor de scholen bestemd zijn. De globale puntenenveloppe draagt dit gevaar in zich, beperkingen op gebruik op het bovenscholse niveau zijn nodig.

ACOD Onderwijs onderkent de problematiek van de scholen in een grootstedelijke context (p. 81). De toverwoorden van de commissie zijn 'samenwerking tussen alle actoren'. ACOD Onderwijs stelt vast dat de commissie pleit voor heel wat ondersteunende maatregelen, maar met geen woord rept over de omkadering! Voor ACOD Onderwijs is het duidelijk dat deze specifieke problematiek een ruimere omkadering verantwoord en noodzakelijk maakt. De overheid moet investeren in deze scholen. De specifieke doelgroep moet via kleinere klasgroepen intensief begeleid worden.

Hoofdstuk 6: Een gedragen implementatie binnen een duidelijk perspectief (p.83 - p.84)

Wij zijn het met de commissie eens dat een mogelijke hervorming moet gedragen worden door de schoolteams die ze in de praktijk zullen moeten omzetten. De periode van 10 jaar, die wordt vooropgesteld om de vernieuwing te realiseren, is waarschijnlijk realistisch, op voorwaarde dat deze vernieuwing een verbetering zou zijn. ACOD Onderwijs verzet zich tegen een vernieuwing om de vernieuwing. Indien er geen duidelijke indicaties zijn dat de verandering daadwerkelijk tegemoet komt aan de problemen die zich vandaag stellen in het secundair onderwijs, laat men alles beter bij het oude.

Conclusie

De voorgestelde wijzigingen gaan enerzijds te ver wanneer ze betrekking hebben op de arbeidsvoorwaarden van het personeel en gaan anderzijds niet ver genoeg wanneer ze betrekking hebben op de structuur en het onderwijsaanbod. Het rapport heeft ongetwijfeld de verdienste om het debat over het secundair onderwijs aan te zwengelen, maar het schiet tekort indien dit het finale resultaat zou zijn van de discussie!

ACOD Onderwijs wil bijzondere aandacht voor volgende punten bij een eventuele hervorming:

- de invoering van de nieuwe structuur moet voor alle betrokkenen tegelijk gebeuren (geen proefprojecten - en al zeker niet één net wel en andere netten niet);

- een brede basisvorming voor iedereen tot 16 jaar (sociale segregatie wegwerken) in een comprehensief onderwijssysteem;
- voldoende tijd om de gevolgen voor het personeel (die er zullen zijn door de vernieuwing van het SO) te kunnen detecteren/inventariseren en onderhandelen (zowel op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap als het lokale niveau);
- de vernieuwing mag geen aanleiding geven tot een verhoging van de werkdruk, eventuele bijkomende taken moeten gecompenseerd worden door bijkomende tewerkstelling.